

РЕШЕНИЕ

№ 27785

гр. София, 19.12.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 35 състав, в публично заседание на 27.11.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Петър Савчев

при участието на секретаря Богданка Гешева и при участието на прокурора Радослав Стоев, като разгледа дело номер **5773** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС.

Ищецът А. С. В., ЕГН: [ЕГН], адр. [населено място], [улица] твърди, че за периода 15.10.2017 г. – 14.06.2018 г. е бил с взета мярка „задържане под стража“ по наказателно производство в ареста на [улица]в [населено място]. Твърди, че битовите условия са били недопустими, създаващи условия за нехуманно изтърпяване на наказанието. По конкретно посочва: липса на минимална жилищна площ в килията, поради големия брой задържане в нея; влага и мухъл; хлебарки и дървеници; лоши условия за ползване на баните и тоалетните; лош санитарен възел в килията; липса на светлина и вентилация в килията; недостатъчна възможност за раздвижване и контакт с близките; липса на адекватно медицинско обслужване. От посоченото претърпял немуществени вреди. Ето защо, моли ответникът ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. гр. С. 1309, [улица], като администрация, осигуряваща изпълнението на мярката „задържане под стража“, да бъде осъдена да му аплати обезщетение за претърпените немуществени вреди в размер на 25 000 лв. , ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба, до окончателното изплащане на сумата. Моли присъждане на деловодни разноски.

Ответникът оспорва изцяло исковете и моли да бъдат отхвърлени. Претендират деловодни разноски.

Контролиращата страна СГП поддържа становище за неоснователност на исковата молба.

Съдът, като взе предвид твърденията на страните и прецени събраните доказателства по реда на чл. 203, ал. 1 от АПК във вр. съ съответното прилагане на чл. 168 от АПК, приема следното от фактическа и правна страна:

По иска по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС:

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на [чл. 3](#). Съгласно чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение. За нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или поражат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Посочената разпоредба възпроизвежда и детайлизира разпоредбата на чл. 3 от Конвенция за правата на човека. Посочените норми, както и практиката на ЕСПЧ и националните съдилища, създават минимум хуманни стандарти, на които следва да отговаря изпълнението на наказанието „лишаване от свобода“, както и задържането под стража. Нарушаването на тези стандарти обуславя отговорността на държавата за причинени имуществени и неимуществени вреди – арг. от чл. 284, ал. 1 и ал. 5 от ЗИНЗС. Съгласно чл. 205 от АПК ответник по иска е ГДИН, като администрация, осигуряваща изпълнението на мярката „задържане под стража“ – чл. 12 от ЗИНЗС.

В конкретния случай ищецът твърди неимуществени вреди, тъй като за приода 15.10.2017 г. – 14.06.2018 г. е бил с взета мярка „задържане под стража“ по наказателно производство в ареста на [улица]в [населено място]. Този факт не се оспорва отстраните и съдът го приема за установен по делото. По делото е приложено и протоколно определение от 15.10.2017 г. на Специализиран наказателен съд по нчд № 2940/2017 г. , 16-ти с-в, с което мярката е взета по отношение на ищеца.

Относно установяване на факта на липса на минимална жилищна площ в килията, поради големия брой задържане в нея, по делото се прие СТЕ /л.л. №№ 189-197/, която съобразява големината на килията, капацитета ѝ за настаняване на арестанти, мебелировката, преградни стани и площ на санитарните и складови помещения и посочва, че осигурената свободна жилищна площ на един задържан е 2,80 кв.м. при 3-ма задържани и 2,10 кв.м. при 4-ма задържани. В килията са предвидени места за 4-ма задържани, поради което съдът приема, че осигурената свободна жилищна площ е от 2,10 кв.м. на човек. Съдът кредитира СТЕ, като неопровергана от насрещни доказателства. Съгласно чл. 43, ал. 4 от ЗИНЗС, минималната площ от килията, която следва да се осигури на затворник е 4 кв.м. Този въпрос е обсъждан в Решение от 27.01.2015 г. на ЕСПЧ по делото на Н. и други срещу България, по жалби № 36925/2010 г., № 21487/2012 г., № 72893/2012 г., № 73196/2012 г., № 77718/2012 г. и № 9717/2013 г. Четвърто отделение, председател И. З.. Решението взема предвид необходимостта килията да се осигури с мебели, за да се осигури минимум битови

условия за живот в нея, което задължение е уредено в чл. 21, ал. 1 от ППЗИНЗС, за да се приеме в решението, че критичният минимум от необходима жилищна площ е 3 кв.м. на затворник. Както се посочи, в конкретния случай са осигурени 2,10 кв.м. , при съобразено мебелиране и допълнителни помещения, поради което не може да се приеме, че минимумът за жилищна площ е спазен.

Относно установяването на факта на влага и мухъл в килията, както и за наличието на хлебарки и дървеници в килията, по делото се прие горепосочената СТЕ /л.л. №№ 189-197/, която е неопровергана от насрещни доказателства и посочва, че килията няма мухъл, а само нечистотии и влага, но породена от естественото ѝ обитаване. Няма насрещни доказателства, които да опровергават експертизата. По делото са приложени и протоколи за извършени третириания на килията срещу насекоми /л.л. №№ 127-132/. В този смисъл, по тази точка съдът не приема за установено по делото, че за процесния период влагата, мухълът и насекомите са били факт в килията на ищеца.

Относно установяване на факта на лоши условия за ползване на баните и тоалетните, за липса на достъп до топла вода, за лош санитарен възел в килията, за липса на светлина и вентилация в килията, по делото са приложени неоспорени снимки към приетата СТЕ /л.л. №№ 189-197/, от които е видно, че килията е снабдена със санитарен възел, за който няма данни да е труден за достъп или недостатъчно изолиран за осигуряване на спокойното му ползване – факти също обсъждани от горесцитираното решение на ЕСПЧ. От експертизата е видно, че килията е снабдена с течеща вода, че задържаните имат достъп до баня с топла вода, разбира се в рамките на утвърден график. Отново от СТЕ е видно, че просорците и вентилационните системи отговарят на изискванията за минимални норми за достъп на светлина и свеж въздух. В този смисъл, килията отговаря на изискванията на чл. 20, ал. 3 от ППЗИНЗС. В същата норма е посочено, че санитарният възел, в заведенията от закрит тип, следва да е осигурен в спалните помещения, което в случая е сторено. Следователно, неоснователни са възраженията за лошите условия в килиите и липсата на свеж въздух и светлина. Тук следва да се посочи, че горесцитираните снимки показват една недобре подредена среда в килията. Това, обаче, не следва да се вмени изцяло във вина на ответната администрация, доколкото, съгласно чл. 21, ал. 2 от ППЗИНЗС, затворниците в килията следва да се грижат за хигиената в нея.

Неоснователни са възраженията относно липсата на достатъчно раздвижване и липсата на достатъчно контакти с близките на ищеца. Следва да се посочи, че раздвижването и контактите с близка на задържаните се осигурява от вътрешни правила и не може да е подобно на отношенията извън затворите и арестите. Няма данни тези вътрешни правила в случая да не са изпълнявани. Напротив, пделото е приложен ред за провеждане на телефонни разговори /л.л. 95-96/, като свидетелят И., живееща на семейни начала с ищеца в откритото съдебно заседание от 06.03.2024 г. посочва, че е провеждала срещи с ищеца в рамките на осигурения график за това.

Неоснователни са възраженията на ищеца относно липса на адекватно медицинско обслужване. По делото е приложена подробна медицинска документация /л.л. №№ 103-125/, от която е видно, че още при задържането на ищеца има стоматологичен проблем и наднормено кило. Видно от документацията, както стоматологичният проблем, така и другите здравословни проблеми на ищеца са взети предвид и е осигурено лечение от специализирани медицински лица, включително извън ареста. В този смисъл, по това оплакване не са налице нарушения на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС.

Що се отнася до твърденията на ищеца изживяния стрес, то той следва да се приема за нормален при едно законосъобразно задържане, доколкото битовата среда се променя драстично в такава ситуация. Видно от приетата по делото СПсихол.Е при ищеца нивото на стреса не е от някаква по-голяма от очакваното величина.

В заключение следва да се посочи, че в конкретния случай не са налице нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС във вр. чл.чл. 19-24 от ППЗИНЗС, освен тези по чл. 43, ал. 4 от ЗИНЗС, които определят битовите аспекти на изтърпяването мярката „задържане под стража“ и минималните стандарти, които следва да се осигурят на задържаните лица, за да се осигури задължителното хуманно отношение към тях. По-конкретно, осигурява се задължителните жилищна площ, обзавеждане, дневна светлина и проветряване, необходимото отопление, санитарни помещения, осигуряване на хигиена във връзка с баня и пране на дрехите, осигуряване на медицинско обслужване. Отклонения от тези критерии се установиха само във връзка с осигурената минимална жилищна площ. Всичко изложено до тук – както спазването на стандартите, така и нарушението им, съдът обсъжда в съвкупност, за да определи общата фактическа обстановка, при която ищецът е изтърпявал мярката „задържане под стража“, като причина за понесени от него неимуществени вреди – болки и страдания. В този смисъл са мотивите на горесцитираното Решение от 27.01.2015 г. на ЕСПЧ по делото на Н. и други срещу България, по жалби № 36925/2010 г., № 21487/2012 г., № 72893/2012 г., № 73196/2012 г., № 77718/2012 г. и № 9717/2013 г., Четвърто отделение, председател И. З., както и разпоредбата на чл. 284, ал. 2 от ЗИНЗС. По делото не се събраха достатъчно доказателства за вида и степента на неимуществените вреди, което не рефлектира, обаче, на материално-правната основателност на иска, доколкото, съгласно разпоредбата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, тези вреди се презюмират до доказване на обратното, което по делото не се направи. В този смисъл, за посочените нарушения на стандартите по чл. 3 от ЗИНЗС, съдът следва да определи обезщетение за неимуществените вреди на ищеца по справедливост, съгласно разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД. При определянето на този размер, съдът взема предвид вида и степента на нарушенията спрямо общото задължение на ответната администрация по осигуряване на стандартите по чл. 3 от ЗИНЗС и чл. 3 от КПЧ, което нарушение в случая не е в прекален размер. Съдът взема предвид и обстоятелството, че задържането по естеството си е свързано с ограничения на права и причиняване на неимуществени вреди – болки и страдания, като границата на допустимост са именно посочените стандарти по чл. 3 от ЗИНЗС и чл. 3 от КПЧ. При определянето на размера на обезщетението съдът взема предвид и стойностните критерии на обезщетението по горесцитираното Решение от 27.01.2015 г. на ЕСПЧ по делото на Н. и други срещу България, по жалби № 36925/2010 г., № 21487/2012 г., № 72893/2012 г., № 73196/2012 г., № 77718/2012 г. и № 9717/2013 г., Четвърто отделение, председател И. З.. Установеният по делото престой на ищеца в ареста също се взема предвид. Предвид изложеното, съдът определя обезщетение по справедливост за целия период и за всички понесени неимуществени вреди от ищеца в размер на , 700 лв. , до който размер и следва да се уважи иска.

На основание чл. 286, ал. 3 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца сумата от 122,92 лв. деловодни разноски за ДТ и адвокатско възнаграждение.

На основание чл. 286, ал. 2 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, ищецът следва да бъде осъден да заплати на АССГ сумата от 1 441,91 лв. деловодни разноски за експертиза.

На основание чл. 286, ал. 3 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, ответникът следва да бъде осъден да заплати на АССГ сумата от 41,54 лв. деловодни разноски за експертиза.

Особените правила на чл. 286 от ЗИНЗС не предвиждат присъждане на възнаграждение за юрисконсулт.

Въз основа на гореизложеното, съдът

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА ответника ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. гр. С. 1309, [улица] да заплати на ищеца А. С. В., ЕГН: [ЕГН], адр. [населено място], [улица], на основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, сумата от 1 000 лв. , обезщетение за претърпени неимуществени вреди за периода 15.10.2017 г. – 14.06.2018 г. в ареста на [улица]в [населено място], ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба – 14.06.2023 г. , до окончателното изплащане на сумата, като отхвърля иска в останалата част до пълния предявен размер от 25 000 лв.

ОСЪЖДА ответника ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. гр. С. 1309, [улица] да заплати на ищеца А. С. В., ЕГН: [ЕГН], адр. [населено място], [улица], на основание чл. 286, ал. 3 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, сумата от 130,92 лв. деловодни разноски.

ОСЪЖДА ищеца А. С. В., ЕГН: [ЕГН], адр. [населено място], [улица] да заплати на АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. ГРАД, на основание чл. 286, ал. 2 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, сумата от 1 401,91 лв. деловодни разноски.

ОСЪЖДА ответника ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. гр. С. 1309, [улица] да заплати на АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. ГРАД, на основание чл. 286, ал. 3 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, сумата от 81,54 лв. деловодни разноски.

Решението подлежи на обжалване от страните, пред тричленен състав на АССГ, в четиринадесетдневен срок от съобщението, че е изготвено.